



Handelshøyskolen BI

MAN 51271 Terrorism and Counter-Terrorism

Term paper 60% - W

Predefinert informasjon

Startdato:	17-01-2022 09:00	Termin:	202210
Sluttdato:	30-05-2022 12:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	P		
Flowkode:	202210 11595 IN02 W P		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Bjørn Berdal, Frank Stålesen Rebnord, Kenth Aarseth Lundgreen

Informasjon fra deltaker

Tittel *:	Vurdering av trusselen fra terrororganisasjonen IS mot uniformert politi i Norge
Navn på veileder *:	Pia Jansen

Inneholder besvarelsen
konfidensielt
materiale?:

Nei

Jeg bekrefter
innlevering til
biblioteket *:

Ja

Gruppe

Gruppenavn: (Anonymisert)
Gruppenummer: 22
Andre medlemmer i gruppen:

INNHALDSFORTEGNELSE

SAMMENDRAG

INNLEDNING	3
AVGRENSNING	4
TERRORISME OG AVVERGEDE ANGREP	4
IS- OPPHAV OG UTVIKLING.....	5
INDIKATORANALYSE	6
TRUSSELUTVIKLING	7
INDIKATOR 1- INTENSJON	7
INDIKATOR 2- ORGANISASJON OG NETTVERK	10
INDIKATOR 3 – REKRUTTERING	11
INDIKATOR 4 – VÅPEN	13
INDIKATOR 5 – GJENNOMFØRTE ANGREP OG TERRORPLOT	14
INDIKATOR 6- FINANSIERING.....	16
INDIKATOR 7 – REISEVIRKSOMHET	16
KONKLUSJON.....	17
BIBLIOGRAFI.....	19

SAMMENDRAG

Denne trusselvurderingen vil med bakgrunn i en indikatoranalyse av IS sin intensjon og kapasitet, vurdere trusselen fra IS mot uniformert politi i Norge. Politiet kan bli gjenstand for et direkte angrep som et symbolsk mål, eller som konsekvens av at de responderer på et angrep.

Terrorangrepene i Europa startet for alvor da IS i 2014 annonserte at alle land som deltok i kampen mot IS skulle angripes med alle midler. Politiet som terrormål symboliserer norske myndigheter, og IS har tidligere vist villighet til å angripe uniformert politi i flere land. PST inkluderer i sin trusselvurdering for 2022 personer med ekstrem islamistisk overbevisning som en del av den største terrortrusselen mot Norge det kommende året.

Analysen viser at IS fortsatt er en global trussel, også mot politiet. Det er imidlertid avdekket svært få terrorplot direkte mot uniformert politi i Europa. Også totalt sett, har antall angrep i vestlige land har sunket drastisk de siste tre årene. I 2021 var det registrert 59 angrep, med til sammen 10 drepte. Dette er henholdsvis 68 % og 70% reduksjon siden toppen i 2018. I Europa var det kun 3 angrep fra ekstreme islamister i 2021. IS er likevel fortsatt å anse som den mest dødelige gruppen, og hadde både flest angrep og drepte.

Trusselvurderingen har vurdert IS sin intensjon, sett på antall terrorplot, og IS sin kapasitet på områder som organisering, rekruttering, tilgang til våpen, finansiering og reisevirksomhet. Vi vurderer det som MULIG at IS eller personer på oppfordring, eller inspirert av IS vil forsøke å gjennomføre et angrep i Norge i 2022, og vurderer det som MULIG at politiet vil være mål for et eventuelt angrep. Enten som mål i seg selv, eller som konsekvens av å respondere. Et slikt angrep vil SANNSYNLIG bli utført av en, eller få, gjerningsperson(er) som har kontakt med et nettverk i forkant. Angrepet vil kreve lite finansiering og reisevirksomhet, og det er SANNSYNLIG at det vil bli brukt enkle våpen.

INNLEDNING

PST har som oppgave å forebygge og etterforske alvorlig kriminalitet rettet mot nasjonens sikkerhet, herunder terror og ekstremisme. Under PST sitt ansvarsområde finner vi vurdering av trusselen for terror innenfor landets grenser (PST, 2022). I Norge har det ordinære politiet ansvar for å forebygge og bekjempe kriminalitet på norsk jord, også terrorhendelser (Politi-loven §2, 2021).

11. september 2001 gjorde at ekstrem islamisme, først i form av Al-Qaida, og deretter IS, fikk oppmerksomhet internasjonalt, men også i Norge (Justis- og beredskapsdepartementet, 2021).

Om politisk motivert vold- og ekstremisme skriver PST at «personer med høyreekstrem eller ekstrem islamistisk overbevisning vil utgjøre den største terrortrusselen mot Norge det kommende året» (PST, 2022, s. 5).

Politiet som mål symboliserer myndighetene. Over 14% av alle terrorangrep registrert fra 1970 og frem til 2010, har vært rettet mot «law enforcement» (Gibbs, 2020). IS har tidligere vist villighet til å angripe uniformert politi i flere land, men det har ikke skjedd i Norge

Trusselvurderingen vil ha et aktørfokus, hvor vi ønsker å vurdere

Sannsynligheten for at terrorgruppen IS vil angripe uniformert politi i Norge i 2022.

Analysen vil være predikativ, som betyr at den tar utgangspunkt i eksisterende data, for å forsøke å anslå sannsynligheten for at noe vil skje i fremtiden.

Vurderingen har som mål å bidra til beslutningsgrunnlag i forebyggende og avvergende øyemed. I Norge er det Justis -og beredskapsdepartementet som har det koordinerende ansvaret for samfunnssikkerhet og beredskap, herunder kontraterror, og analysen blir rettet dit.

Vi vil konkludere ved bruk av PSTs gradering av sannsynlighet:

MEGET SANNSYNLIG: Det er meget god grunn til å forvente (>90%)

SANNSYNLIG: Det er grunn til å forvente (70-90%)

MULIG: Det er like sannsynlig som usannsynlig (40-69%)

LITE SANNSYNLIG: Det er liten grunn til å forvente (10-39%)

SVÆRT LITE SANNSYNLIG: Det er svært liten grunn til å forvente (<10%)

Avgrensning

Trusselvurderingen vil være rettet mot angrep hvor

- Uniformert politi er et symbolsk mål i seg selv
- Politiet responderer på angrep, og terroristen (e) som har som mål å bli drept av politiet går til angrep (PST, 2022).

Vurderingen vil ikke ta for seg sannsynligheten for å tilfeldig være til stede, eller hvor uniformert personell gjennomfører vakthold enten av myndighetspersoner, arrangementer eller objekter.

TERRORISME OG AVVERGEDE ANGREP

Terrorisme er et vanskelig begrep å definere. Delvis fordi begrepet har vært i endring gjennom historien, og delvis fordi det ligger en subjektivitet i aktiviteten, som vil gi ulike perspektiver etter hvem man spør (Cronin, 2009).

Det inneholder likevel noen kjerneelementer som skiller det fra annen kriminalitet og krigføring (Hoffman, 2017):

- Inneholde vold eller trussel om dette.
- Ha en psykologisk effekt utover selve målet og offeret
- Ha som mål å påvirke politikk
- Ikke vært utført av en statlig aktør, men av en gruppe eller individ inspirert av ideologi.

Hoffman forsøker derfor å definere terrorisme som

«The deliberate creation and exploitation of fear through violence or threat of violence, in the pursuit of political change»

(Hoffman, 2017, s. 44)

Denne trusselvurderingen vil legge de nevnte kjerneelementene til grunn. Tilfeller hvor strafferettslig utilregnelige gjerningspersoner knytter seg til ekstrem islamisme, treffer ikke kjerneelementene, og blir ikke inkludert.

Det mest korrekte bildet av terror som trussel, får vi ved å motstå det intuitive ved å kun telle antall angrep, men også inkludere angrep som ikke er gjennomførte. Gjennomførte angrep bare er toppen av isfjellet, og viser kun de tilfellene som står igjen etter at sikkerhetstjenestene har gjort jobben sin (Nesser, Uio.no, 2019). Nesser anser det som et «terrorplot» når gjerningspersonene når fasen hvor de fysisk har forsøkt å skade målet (Nesser, Uio.no, 2019). For å ikke la sårbarheter og myndigheters motstandsevne påvirke oppfatningen av selve trusselen vil vi derfor inkludere det Nesser kaller «foiled plots», og både begrepene terrorangrep og terrorplot vil bli brukt videre i trusselvurderingen

IS- OPPHAV OG UTVIKLING

For å forstå IS som terrororganisasjon må vi se på hvorfor og hvordan IS oppstod, og hvilken organisasjon IS har sitt utspring fra. I 1997 var amerikanerne godt på vei til å pågripe Osama Bin Laden i Afghanistan. CIA forsøkte å gjennomføre en operasjon i samarbeid med Afghanistan og Pakistan, men lyktes ikke. I 1998 i Afghanistan utarbeidet Al-Qaida, sammen med andre støttegrupper, en fatwa som innebar at muslimer skulle drepe amerikanere og deres allierte. Sivile og militære var legetime mål i hvilket som helst land (Rashid, 2001, s. 134).

Historien videre viser hvordan Al-Qaida gjennomførte attentater verden rundt, som bilbombene mot amerikanernes ambassade i Nairobi, og angrepet mot USS Cole i Aden (Sitter, 2017, s. 217). I 2001 styrtet flyene inn i World Trade Center. Navnet Osama Bin Laden og Al-Qaida ble for alvor kjent.

Forgjengeren til IS slik vi kjenner det i dag grodde frem som en undergruppe av Al-Qaida. Dette var en gruppe med jordanere som trente i Herat Afghanistan ledet av Al-Zarqawi. De var en relativ autonom gruppe som bidro med angrep i Europa, men også mot jødiske interesser i Midtøsten (Nesser, 2018, s. 31). Da amerikanerne invaderte Irak i 2003 slo de mot regulære irakiske styrker som forsvarte landet etter beste evne. Det tok ikke lang tid før forsvaret til Irak ble ansett som bekjempet, og krigen gikk over i oppbygging av et vestlig demokratisk

styresett. Dette gikk ikke helt som amerikanerne hadde sett for seg. Fra 2004 spilte gruppen til Al-Zarqawi en stor rolle og fikk ansvaret for al-Qaidas avdeling i Irak med ansvar for rekruttering til og gjennomføring av Jihad i Irak på vegne av organisasjonen. Al-Zarqawi og ledelsen i Al-Qaida havnet senere i en konflikt som medførte at gruppen til Al-Zarqawi opererte relativt autonomt i Irak, og i 2006 ble Al-Zarqawi drept av amerikanske styrker. Gruppen begynte å operere under navnet Islamic state of iraq (Nesser, 2018).

Burke skriver at den ekstreme islamismen under og etter invasjonen i 2003 var et springbrett for starten av IS som terrororganisasjon (Burke, 2015, s. 57). IS som gruppe var under spesiell på grunn av den ekstreme brutaliteten, og hvordan de benyttet seg av visuelle virkemidler i sin propaganda. Videoer og bilder av henrettelser i de gjenkjennelige oransje fangedraktene fikk stor oppmerksomhet på internett (Burke, 2015, s. 67). Etter at IS hadde en nedgang i oppslutning frem mot 2010, fikk de en ny start med den arabiske våren. Flere med ekstrem tolkning av islam sluttet seg til og sympatiserte med IS. I 2013 endret gruppen navn til IS, og hadde da ekspandert sin krigføring inn i Syria. (Burke, 2015, s. 78).

En stor suksessfaktor for IS var hvordan de rekrutterte fremmedkrigere fra Norge og andre europeiske land til å kjempe for en islamsk stat. Den ekstreme bruken av video sammen med musikk appellerte til unge mennesker rundt i verden, som enten dro av ideologiske grunner, eller var spenningsøkende unge mennesker som dro av andre grunner (Nesser, Forelesning BI, 2022).

INDIKATORANALYSE

Intensjon og kapasitet

For å vurdere trusselen om et angrep fra IS mot uniformert politi i Norge, må vi vurdere deres intensjon og kapasitet. Kapasitet igjen deles inn i ulike indikatorer vi vurderer som relevante for akkurat denne trusselen. Endring i en indikator er med på å predikere en trussel, og tilsvarende kan en uendret indikator peke på liten utvikling i trusselen

Med indikator menes observerbare kjennetegn som gir et varsel om mulig intensjon eller kapasitet til å gjennomføre terrorangrep (PST, 2020). Vi har valgt å

fokusere på strategiske indikatorer, da taktiske indikatorer oftest gjør seg gjeldende først når et angrep er nært forestående (Grabo, 2004).

En viktig oppgave for etterretningstjenestene, er å kartlegge terrorgruppers intensjon. Det er etterspurt blant beslutningstakere hva terrorgrupper faktisk kommer til å gjøre, ikke bare hva gruppen **kan** gjøre eller **kanskje** kommer til å gjøre (Grabo, 2004). En måte å kartlegge intensjonen på er å se på gruppens ideologi, målsetning, og hva de faktisk har gjennomført eller forsøkt gjennomført av angrep.

Å ta utgangspunkt i en terrorhendelse og se tilbake i tid på hvilke indikatorer man kunne ha oppdaget, eller satt i sammenheng, er en enklere øvelse enn å bruke indikatorene til å predikere hva som vil skje i fremtiden. Kommisjonsrapporten etter 11. september beskriver angrepene som et sjokk, men at de ikke burde ha kommet som en overraskelse. Indikatorene var der, og satt i riktig sammenheng kunne trusselen blitt håndtert annerledes (9/11 Commission, 2004).

En trusselaktør som har en klar intensjon, men mangler kapasitet utgjør ingen reell trussel. Tilsvarende om aktøren har ressurser og kapasitet, men ingen vilje og intensjon. Vi må i analysen se ulike indikatorene i sammenheng, og se etter endring i indikatorene. Svaret ligger sjeldent i en enkelt indikator alene.

TRUSSELUTVIKLING

Indikator 1- Intensjon

Det er helt grunnleggende at dersom en terrororganisasjon skal utgjøre en reell trussel, så må det finnes vilje og intensjon til å gjennomføre et angrep. Når en slik intensjon er etablert, må det knyttes sammen med hva organisasjonen har kapasitet til. En bakdel med indikatoren intensjon er at den er lite målbar, i form av at den ikke har fysiske kjennetegn, og at en terrororganisasjon ikke nødvendigvis kommuniserer intensjonen sin direkte i forkant. Det har også vært betvilt i etterretningsmiljøer i hvor stor grad intensjon lar seg måle (Grabo, 2004).

Indikatoren skal predikere IS sin intensjon for fremtiden. Senere i trusselvurderingen vil indikatoren om gjennomførte angrep og terrorplot si noe om intensjon har vært til stede i fortiden, og utviklingen i antall terrorplot. Indikatoren om gjennomførte angrep og terrorplot, må sees i sammenheng med intensjonen.

Terrorangrepene i Europa startet for alvor da IS i 2014 annonserte at alle land som deltok i kampen mot IS skulle angripes med alle midler. IS fremhevet i en video at de ikke trenger å ta seg til Europa med tanks, men allerede var på plass med sine selvmordskandidater. 60 land ble ramset opp i denne videoen som land IS erklærte krig mot. Landene var illustrert med flagg og Norge var blant de 60 (Tolg, 2015).

På den andre siden, så er det en bred enighet blant jihadister om at det er legitimt å krige mot arabiske diktatorer, men kontroversielt å gjennomføre angrep i land som tilbyr muslimer beskyttelse. Da vestlige land invaderte muslimske opphørte denne tankegangen hos en ekstrem minoritet (Nesser, 2018, s. 300).

Terrorplottene i Europa viser at landene med sterkest militær tilstedeværelse i muslimske land, er de mest vanlige mål for angrep. En rekke terrorplot har militært uniformert personell eller objekter som mål. Land som Sverige og Italia, som har en høy muslimsk innvandring, men lite involvert militært i muslimske land, er i mindre grad utsatt for angrep (Nesser, 2018, ss. 307-308). Det peker mot at IS erklæring fra 2014 om hvilke land som anses som fiender.

Norges rolle i «krigen mot terror»

I PST sin trusselvurdering fra 2022 står det at IS og al-Qaida har et lokalt fokus, men at de fremdeles er en trussel mot vesten (PST, 2022).

En side ved norsk deltakelse i NATO-ledede kriger, er at det kan gjøre oss til et mål for IS. Norske militære styrker har de siste årene vært en bidragsyter i anti-IS koalisjonen i Irak. Dette bidraget videreføres av regjeringen, og norske styrker vil fortsette utover 2022 for å bistå med objektbeskyttelse og utdanning av lokale styrker. Operasjonene som norske styrker har deltatt i Irak har tidvis vært offensive operasjoner i samarbeid med lokale styrker som har hatt til hensikt å klarere områder for IS-sympatisører (nrk, 2018).

Selv om IS har lidd store tap de siste årene og er til dels slått ned av vestlige styrker i Irak og Syria, er det fortsatt celler med ledelse som henvender seg til sympatisører rundt i verden. I 2022 har det vært uttalelser fra IS sin nye talsmann Abu-Omar al-Muhajjir. IS oppfordrer sine sympatisører til å utnytte muligheten for angrep i Europa nå som vestlige land er opptatt med å slåss mot hverandre (Alarabiya news, 2022).

Politiet som potensielt mål

Terrorgrupper i konfliktområder foretrekker symbolske mål som politiet, militære, og lokale myndigheter (Insitute for Economics & Peace, 2022, s. 5). IS foretrekker militære mål, hele 41% av angrepene (Insitute for Economics & Peace, 2022, s. 16).

Politiet som mål symboliserer myndighetene. PST skriver at blant det som regnes som symbolske mål for islamistisk terrorisme, er uniformert politi i det offentlige rom (PST, 2022, s. 21). Over 14% av alle terrorangrep i verden registrert fra 1970-tallet og frem til 2010, har vært rettet mot «law enforcement» (Gibbs, 2020). IS har tidligere vist villighet til å angripe uniformert politi i flere land, men det har ikke skjedd i Norge. I Norge er egen befolknings tillit til både politi og myndigheter generelt høy. Samtidig tyder mye på at IS propaganda retter seg nettopp mot de som på ulike måter faller utenfor, hvor den tilliten til samfunnet ikke er like gjeldende.

Skillet i uniformering og oppgaver mellom militæret og politiet er ikke like klart i alle land. I Norge er ett av grunnprinsippene at politiet skal ha et klart sivilt preg i oppgaveløsningen, men også i uniformeringen. Et sivilt preg er først og fremst det motsatte av et militært preg. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2005).

Petter Nesser uttalte til NRK i forbindelse sin kartlegging av terrorplott, at de fleste hendelser tilknyttet IS, har vært mindre angrep gjennomført av sympatisører, og gjerne mot mål med høys symbolverdi, hvor politifolk er ett eksempel på et slikt mål. (NRK, 2015).

Angrep på responderende politi

I svært mange av terrorangrepene utført av ekstreme islamister, har terroristene selv ønsket å bli drept av politiet. Som en konsekvens av dette må politiet forvente angrep ved utrykningen til et åsted (PST, 2022, s. 21).

I London 2013 i gjennomførte to jihadister et angrep i London. De drepte kjørte på soldaten med bil, før de brukte stikkvåpen. De forsøkte å halshugge soldaten mens de ropte «Allahu Akbar». Da politiet ankom, angrep jihadistene politiet med en pistol (Nesser, 2018, s. 281).

Det har ikke vært direkte trusler mot politiet fra IS, men vi plasserer politiet som et symbol på norske myndigheter. I følge PST gjør Norges bidrag til krigføring gjør at vi fortsatt vil være en del av fiendebildet til IS, men lite tyder på at det er et prioritert mål (PST, 2022).

Vi vurderer det som **MULIG** at IS har intensjon om et angrep i Norge i 2022. Dersom et slikt angrep skjer anser vi det som **MULIG** at politiet vil bli et mål, enten som symbol i seg selv, eller som konsekvens av å respondere på angrepet.

Indikator 2- Organisasjon og nettverk

Til tross for IS ikke har klart å holde på territorier i Irak og Syria, har de til dels store ressurser i Midtøsten og Afrika. IS er fortsatt å anse som den mest dødelige gruppen, og hadde både flest angrep og drepte (29%) i verden i 2021 (Insitute for Economics & Peace, 2022).

Har de en organisering og nettverk som utgjør en trussel i Norge?

PST mener at et eventuelt islamistisk terrorangrep i Norge sannsynligvis vil utføres av en person, men at personen forventes å ha kontakt med andre ekstremister i et nettverk i forkant (PST, 2022, s. 21). Gjerningspersoner som har begrenset kontakt med organiserte nettverk, eller kun kommuniserer kryptert, er en type solo-terrorisme som er vanskelig å stanse for sikkerhetstjenester. IS plukket opp taktikken fra Al Qaida, og har tatt det videre. I 2016 inkluderte omtrent halvparten av terrorplottene i Europa solo-terrorister, hvor de fleste var instruerte av IS-nettverk (Nesser, 2018, s. 300). Ved etterforskningen av angrep fra gjerningspersoner fremstilt som såkalte «ensomme ulver», avdekkes det ofte knytninger til et nettverk (Nesser BI, 2022).

Tyskland et eksempel på et land som ikke rangeres høyt blant IS fiender, men som likevel er sterkt eksponert for angrep. Tyskland har imidlertid problemer med nettverk, noe som indikerer at nettverk har stor betydning. Nettverkene er sterkest i europeiske land med en lang historie med jihadisme, som England, Frankrike, Tyskland, Belgia og Nederland. De har i tillegg det Nesser kaller entreprenører. En entreprenør er en slags ideologisk aktivist, som rekrutterer kandidater inn til terrororganisasjoner. Med de danske publiseringene av Muhammed-karikaturene som et bakteppe, økte aktiviteten i de skandinaviske landene, og norske jihadister deltok i kamper i Syria fra høsten 2012. (Nesser, Islamist terrorism in Europe, 2018, s. 270)

Fremmedkrigere som ble dømt etter bølgen midt på 2010-tallet har i 2022 begynt å bli løslatt etter soning. Et eksempel på ett nettverk og en slik entreprenør i Norge er Profetens Ummah og Ubaydullah Hussain. Han ble løslatt fra en dom på deltakelse og rekruttering til IS på 9 år i februar 2022 (vg.no, 2022).

At mellom 3000 og 5000 europeiske islamister har krigen i Syria, vil trolig påvirke jihadismen innad i Europa. Samtidig har forskning vist at det er kun en liten del av fremmedkrigere som blir internasjonale terrorister, og at de som gjør det ender opp som entreprenører i nettverkene i Europa (Nesser, Islamist terrorism in Europe, 2018, ss. 294-295).

Dersom IS eller personer som handler på oppfordring fra IS angriper politiet i Norge i 2022, vurderer vi det som **SANNSYNLIG** at gjerningspersonen vil være i kontakt med et nettverk i forkant. Vi vurderer det som **LITE SANNSYNLIG** at IS som organisasjon sender et angrepslag til Norge.

Indikator 3 – Rekruttering

Organisasjon, nettverk og entreprenører bringer oss videre til indikatoren rekruttering. Deltakelse i en terrororganisasjon kan fortone seg på ulike måter. Men for å gjennomføre et angrep mot uniformert politi, kommer man ikke utenom person(er) til å fysisk gjennomføre en voldshandling. En utfordring med indikatoren er at en stor del av IS sin rekruttering foregår gjennom propaganda, og påvirkning, og ikke som direkte kontakt mellom organisasjon, nettverk, entreprenør og mulige gjerningspersoner.

Kommunikasjon kunne vært en egen indikator, eller som en del av indikatoren organisasjon og nettverk. Vi ser kommunikasjon utad som mest relevant, og kobler det derfor til indikatoren rekruttering. Bruce Hoffman skriver at IS har posisjonert seg som ledende innen terrorist-kommunikasjon. Sosiale medier har vært en effektiv måte å snakke til et globalt publikum, med mantraet «Don't hear about us, hear from us». Både når det gjelder promotering, og rekruttering. Bruken av fremmedkrigere i propaganda og rekruttering, fungerer som et bindeledd som skaper en nærhet mellom IS og målgruppen (Hoffman, 2017, s. 231.233).

Der hvor Al Qaida rekrutterte sine medlemmer med en viss omhu, tok IS imot alle. Samtidig var det en likhet i taktikken med en sentral organisasjon, støttegrupper, samt appell til små grupper og individer i vesten som er villige til å operere på egenhånd, såkalte «ensom ulv»-angrep (Sitter, 2017, s. 220). Kombinasjonen av at IS rekrutterer «hvem som helst», og taktikken med grupper og individer som skal inspireres til å operere på egenhånd gjør IS mer uforutsigbar.

Sitter viser til Oliver Roys som sier at det handler mer om «islamisering av radikalisme», enn «radikalisering av Islam» (Sitter, 2017, s. 233). Allerede eksisterende sosiale bånd, er like viktige arenaer for rekruttering til terrorisme, som religiøs overbevisning. Hoffman skriver om en tysk IS-kriger, som forteller at miljøet rundt moskeen hans i Tyskland alene hadde sendt over 20 personer til å krige for IS i Syria (Hoffman, 2017, s. 309).

Dette kan igjen sees i sammenheng med at IS er åpne for å rekruttere hvem som helst. IS sin bruk av internett gir et stort potensial for rekruttering til terrorisme i Europa når målgruppen er så bred. Dette har lyktes i Norge når det gjelder å rekruttere personer til å delta i terrororganisasjonen i konfliktområdene, såkalte fremmedkrigere. Samtidig, har det ikke vært terrorplot på norsk jord. Dette indikerer som pekt på under intensjon, at IS anser kampen først og fremst til å foregå lokalt.

Dersom IS eller personer som handler på oppfordring fra IS angriper politiet i Norge i 2022, vurderer vi det som **SANNSYNLIG** at det utføres av en eller få

gjerningsperson(er). Rekrutteringen vil foregå digitalt, og/eller ved kontakt med personer i nettverk. Dette når et bredt publikum, og krever lite reise.

Indikator 4 – Våpen

For å gjennomføre et angrep, trengs våpen, eller noe som kan anvendes som et våpen. Historien har vist at ulike terrorgrupper tyr til ulike våpentyper. Enten basert på egnethet til å oppnå ønsket effekt, eller tilgangen til våpen. Bomber har vært både Al- Qaidas og IS foretrukne våpen i Europa. Å gå fra bomber til hverdagsvåpen som kjøretøy og stikkvåpen, er en taktisk manøver fra IS som har gjort angrepene mindre dødelige, men vanskeligere å stoppe (Nesser, *Islamist terrorism in Europe*, 2018, s. 301).

På verdensbasis er angrep med håndvåpen IS sin foretrukne måte å angripe på for tredje år på rad, etterfulgt av angrep med eksplosiver (Insitute for Economics & Peace, 2022, s. 16).

Våpenkapasiteten IS hadde i 2014 da de sikret seg militært utstyr fra den Irakiske hæren, gjorde at de hadde mulighet til å anvende bomber i sine terrorplott. I Bagdad i 2016 ble minst 94 mennesker ble drept i tre ulike bilbombeangrep. IS tok ansvaret for samtlige angrep (Aftenposten, 2016). 22 mars 2016 gikk tre selvmordsbombere til angrep i Brussel. 35 mennesker mistet livet og over 300 ble skadet

IS-relaterte angrep mot uniformert politi i Europa har skjedd ved at terroristene bruker enkle våpen. Det skjedde 26 februar 2016 i Hannover da en tysk IS sympatisør knivstakk en uniformert polititjenestekvinne til døde (BBC, 2015).

Ved angrep i Europa mot handlegater i 2016 i Nice, 2016 i Berlin og 2017 i Stockholm, ble det brukt kjøretøy som våpen. Ved angrep i europeiske byer med kjøretøy involvert, har gjerningspersonene hatt utfordringer med å passere fysiske sperringer. Det har da blitt benyttet hugg/stikkvåpen mot sivile etter at kjøretøy har vært forsøkt benyttet. En isolert vurdering av trussel skal ikke ta for seg tiltak som nevnte fysiske sperringer for å redusere risiko. Men beskyttelse av sårbare mål øker eller endrer kravet til kapasitet hos trusselaktør.

IS organiserte angrep mot store mål og folkemengder, har ført til økt beskyttelse av noen typer mål. En konsekvens av økt beskyttelse kan være en forskyvning av trusselen, til å rette seg mot andre mål (Bjørge, 2022). Avvergede angrep viser imidlertid at ekstreme islamister fortsatt ønsker å gjennomføre angrep med skytevåpen og eksplosiver. (PST, 2022, s. 21)

Dersom IS eller personer som handler på oppfordring fra IS angriper politiet i Norge i 2022, vurderer vi det som **SANNSYNLIG** at det vil bli benyttet enkle våpen som stikk/huggevåpen eller kjøretøy. Vi vurderer det som **LITE SANNSYNLIG** det vil bli brukt eksplosiver direkte mot politiet som mål, og **MULIG** det blir brukt skytevåpen i forbindelse med angrepet.

Indikator 5 – Gjennomførte angrep og terrorplot

Indikatoren om gjennomførte angrep og terrorplot, må sees i sammenheng med indikatoren intensjon. Det viser at intensjonen sammen med kapasitet har vært til stede, i verden og Europa tidligere. Vi vil igjen vise til Grabo som sier at det beslutningstakere ønsker svar på, er ikke hva en terrorgruppe **kan** gjøre, eller **kanskje** vil gjøre, men hva de **faktisk** kommer til å gjøre (Grabo, 2004).

En tendens eller endring i gjennomførte angrep og terrorplot, kan bidra til å predikere om det vil skje igjen. En svakhet ved indikatoren er at nettopp at den peker tilbake i tid.

Selv om antall terrorangrep økte i verden i 2021, sank tallene for drepte. Tallet er nå en tredjedel av toppen som var i 2015. Rapporten viser et skifte i terrorismen, som blir mer og mer konsentrert om konfliktområder. 97% av angrepene skjer i konfliktområder. IS sitt fokus fortsetter å skifte fra sivile mål, til militære mål (Insitute for Economics & Peace, 2022).

I vestlige land har antall angrep sunket drastisk de siste tre årene. I 2021 var det registrert 59 angrep, med til sammen 10 drepte. Dette er henholdsvis 68 % og 70% reduksjon siden toppen i 2018.

I Europa var det kun 3 angrep fra ekstreme islamister i 2021.

IS er fortsatt å anse som den mest dødelige gruppen, og hadde både flest angrep og drepte (29%) i verden i 2021. Samtidig, er over halvparten (52%) av alle

angrep i verden ikke tilknyttet noen gruppe direkte. (Insitute for Economics & Peace, 2022)

Politiet er mål som symboliserer myndigheter. Over 14% av alle terrorangrep registrert fra 1970-tallet og frem til 2010 har vært rettet mot «law enforcement». På verdensbasis har Irak og India flest angrep mot politiet, mens i Europa utmerker land i Øst-Europa seg. Felles for alle disse er ustabile regimer, med lav tillit til myndighetene (Gibbs, 2020).

Det er få terrorplott fra IS mot mål i Europa hvor politiet er det konkrete målet. Det var 901 terrorplott fra IS mot politi i verden i tiårsperioden 2009-2019. Kun 3 av disse var rettet mot politi i Europa (Global Terrorism Database , 2022).

Den 20. desember 2014 gikk en mann til angrep på tre politibetjenter på en politistasjon i den franske byen Tours. På Facebook-profilen hadde han lagt et IS-flagg som profilbilde rett før angrepet. (Nrk, 2015)

Angrep hvor polititjenestepersoner blir angrepet i forbindelse med et pågående angrep kommer i tillegg. På samme tid som Charlie Hebdo-angrepet i Paris i 2015, skjøt og skadet en terrorist en jogger, drepte deretter en politikvinne, før han tok gisler på en jødisk dagligvarebutikk (Nrk, 2015). I 2015 ble regissøren Finn Nørgaard drept under et seminar om ytringsfrihet, og tre politifolk såret i skytingen. En jødisk mann som holdt vakt utenfor, ble drept og to politifolk såret under skytingen mot synagogen senere samme dag (Nrk, 2015).

Globalt er det flere og mer nylige hendelser. I september 2021 ble tretten irakiske politimenn drept i et målrettet angrep fra IS ved et sjekkpunkt (ndtv, 2021). I mars 2022 angrep IS politiet direkte på gaten i byen Hadera i Israel. To tjenestepersoner ble drept (thenationalnews, 2022). I april 2022, angrep en mann politiet utenfor et tempel i India. To tjenestepersoner ble skadet i angrepet. Etter at en video av IS som oppfordre indiske menn til angrep dukket opp, etterforsker politiet terrorknytningen ved dette angrepet (Indiatoday, 2022).

Basert på utviklingen i gjennomførte og avvergede angrep, vurderer vi det som **MULIG** at IS vil forsøke å gjennomføre et angrep i Norge i 2022. Dersom et slikt angrep skjer anser vi det som **MULIG** at politiet vil bli et mål, enten som symbol i seg selv, eller som konsekvens av å respondere på angrepet.

Indikator 6- Finansiering

Finansielle muskler forteller oss noe om den overordnede kapasiteten til en terrororganisasjon. Svakheten ved indikatoren er at et angrep mot et konkret symbolsk mål som uniformert politi, kan kreve så små ressurser i form av organisering, reise og våpen, at de store finansene ikke behøves.

Fremgangen i 2014 medførte at IS fikk tilgang på store oljefelt. De drev den irakiske hæren på flukt, noe resulterte til en enorm økonomisk vekst. Ikke bare penger for olje, men også ran av banker og løsepenger for kidnapping gjorde at IS ble en mektig organisasjon (Lodegaard, 2015). Penger er en forutsetning for nesten all terroraktivitet, og blir ofte beskrevet som «livsnerven» til terrorisme. Det å finansiere en stor terrororganisasjon er betraktelig mer kostbart enn bare hva det koster å gjennomføre angrep. Oftedal viser i en rapport fire ulike typer finansiering som celler i Europa benytter seg av. 29 av de 40 Jihad-cellene som er kartlagt, viser at hovedfinansieringen (73 %) for cellene er legal finansiering. (Oftedal, 2014). Nettverk spredt rundt om i Europa er ikke avhengig av store summer fra terrororganisasjonen sentralt for å finansiere angrep.

Det kreves **MEGET SANNSYNLIG** lite finansiering for å gjennomføre et terrorplott mot uniformert politipersonell i Norge. Samtidig, for å opprettholde organisasjon og nettverk, og drive effektiv propaganda, vil finansielle muskler være sentralt. Selv om det enkelte angrep ikke krever de store summene.

Indikator 7 – Reisevirksomhet

Ifølge en rapport tilknyttet FNs sikkerhetsråd har COVID-19 pandemien satt en effektiv stopp for IS og Al-Qaidas reisevirksomhet over landegrensene. Stengte grenser og strengere kontroll gjør det vanskelig for folk generelt, men også terrorister å reise ubemerket. Teamet bak rapporten har heller informasjon fra Europeisk etterretning som tilsier at personer tilknyttet IS, som står oppført på en sanksjonsliste, har forsøkt å reise i denne perioden (UN Monitoring Team, 2021).

En mulighet for reisevirksomhet er at terrorister søker asyl eller kommer til Norge gjennom flyktningstrømmen. Flere av gjerningspersonene bak både Bataclan i 2015, Brussel i 2016, men også solo-terroristen på julemarkedet i Berlin hadde flyktningstatus (Nesser, 2018, s. 301).

Vi vurderer det som **LITE SANNSYNLIG** at et angrepslag reiser til Norge i 2022. Vi vurderer det som **LITE SANNSYNLIG** at IS vil sende personer målrettet gjennom flyktningstrømmen.

KONKLUSJON

Å predikere hva en terrororganisasjon kommer til å gjøre er utfordrende. Selv om datagrunnlaget i verden og Europa er stort, er det lite data om Norge. Det er viktig å lese vurderingen med forutsetningen om at land er ulike, og at utvikling ved indikatorer ikke nødvendigvis er direkte overførbare til norske forhold. På den andre siden, kan få terrorplot i Norge over lang tid, indikere nettopp at trusselen er lavere enn ellers i verden og Europa. Trusselvurderingen er imidlertid gjort med bakgrunn i informasjon kun fra åpne kilder, noe som gjør at det kan finnes deler med kunnskapshull.

Endring i en indikator er med på å predikere en trussel, og tilsvarende kan en uendret indikator peke på liten utvikling i trusselen. Analysen av gjennomførte og avvergede angrep viser at IS fortsatt er en global trussel, også mot politiet. Det er imidlertid avdekket svært få terrorplot direkte mot uniformert politi i Europa.

En isolert vurdering av trussel skal ikke ta for seg elementer som målets sårbarhet, og myndigheters evne til å avverge. Men det henger likevel noe sammen. Beskyttelse av sårbare mål øker eller endrer kravet til kapasitet hos trusselaktør, og det kan også påvirke aktørens intensjon. IS organiserte angrep mot store mål og folkemengder, har ført til økt beskyttelse av mål, som reduserer sårbarheten. En konsekvens av økt beskyttelse kan være en forskyvning av trusselen, til å rette seg mot mykere mål (Bjørge, 2022). Symbolikken i uniformert politi, eller andre angrep med enkle midler kan være et slikt. Endring av type mål, vil også stille andre krav til kapasitet. Enkeltangrep mot uniformert politi med enkle våpen, vil stille lavere krav til trusselaktør i form av mindre organisering, mindre

reisevirksomhet, lettere tilgang til anvendbare våpen, og er vanskelige for sikkerhetstjenestene å avverge.

IS sin intensjon og kapasitet til å gjennomføre terror internasjonalt fremstår som uendret. Antall terrorangrep i verden økte i 2021, mens tallet på døde sank. IS er fortsatt å anse som den mest dødelige gruppen, og hadde både flest angrep og drepte. IS sin intensjon og kapasitet til å gjennomføre terror i Europa fremstår imidlertid som svekket. I vestlige land har antall angrep sunket drastisk de siste tre årene. I 2021 var det registrert 59 angrep, med til sammen 10 drepte. Dette er henholdsvis 68 % og 70% reduksjon siden toppen i 2018.

I Europa var det kun 3 angrep fra ekstreme islamister i 2021.

Vi vurderer det som **MULIG** at IS eller personer inspirert av IS vil forsøke å gjennomføre et angrep i Norge i 2022. Dersom et slikt angrep skjer anser vi det som **MULIG** at politiet vil bli et mål, enten som symbol i seg selv, eller som konsekvens av å respondere på angrepet. Ved et eventuelt angrep vurderes det som **SANNSYNLIG** at det utføres av en gjerningsperson, og det er **SANNSYNLIG** at gjerningspersonen vil være i kontakt med et nettverk i forkant. Vi vurderer det som **SANNSYNLIG** at det ved et angrep vil bli benyttet enkle våpen som stikk/huggvåpen eller kjøretøy, som **MEGET SANNSYNLIG** krever lite finansiering, og **MULIG** at det vil bli brukt skytevåpen enten direkte mot politiet eller ved utrykning til et pågående angrep. Vi vurderer det som **LITE SANNSYNLIG** det vil bli brukt eksplosiver direkte mot politiet som mål. Vi vurderer det som **LITE SANNSYNLIG** at IS vil sende et angrepslag til Norge i 2022 for å gjennomføre et eventuelt angrep, og **LITE SANNSYNLIG** at personer vil bli sendt målrettet gjennom flyktningstrømmen.

BIBLIOGRAFI

- Global Terrorism Database* . (2022, april 28). Hentet fra <https://start.umd.edu/gtd/>
- 9/11 Comission. (2004). *The 9/11 Comission Report*.
- Aftenposten. (2016). Hentet fra) <https://www.nrk.no/urix/minst-94-drept-av-bilbomber-i-bagdad-1.12941346>
- Alarabiya news*. (2022, April). Hentet fra Alarabiya news:
<https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2022/04/18/ISIS-vows-revenge-for-ex-leader-s-death-calls-for-taking-advantage-of-Ukraine-war>
- BBC. (2015). Hentet fra <https://www.bbc.com/news/world-europe-38757039>
- Bjørøgo, T. (2022, mai 12). BI. *Forelesning*. Oslo.
- Burke, J. (2015). *The new threat from islamic militancy*. Vintage publishing.
- Cronin, A. K. (2009). *How Terrorism Ends*. Princeton University Press.
- Gibbs, J. C. (2020, 3 20). Terrorist Attacks targeting Police 1998-2010. *International Criminal Justice Review*, ss. 261-278.
- Grabo, C. M. (2004). *Anticipating Surprise, Analysis for strategic warning*. University Press of America.
- Hoffman, B. (2017). *Inside Terrorism*. Columbia University Press.
- Indiatoday*. (2022, april 5). Hentet fra [indiatoday.in](https://www.indiatoday.in):
<https://www.indiatoday.in/india/story/isis-gorakhpur-temple-attack-police-terror-angle-not-ruled-out-1933643-2022-04-05>
- Institute for Economics & Peace. (2022). *Global Terrorism Index*. Sydney: Institute for Economics & Peace.
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2005). St.meld. nr. 42 (2004-2005)- Politiets rolle og oppgaver. Justis- og beredskapsdepartementet.
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2021, juni). Nasjonal kontraterrorstrategi. Justis- og beredskapsdepartementet.
- Lodegaard, S. (2015). *nupi*. Hentet fra [nupi](https://www.nupi.no/Skole/HHD-Artikler/2015/Midtoesten-En-ny-maktfaktor-Den-islamske-staten): <https://www.nupi.no/Skole/HHD-Artikler/2015/Midtoesten-En-ny-maktfaktor-Den-islamske-staten>
- Murphy, S. (2005). *Inner theater becomes reality*. Champaign: Human kinetics.

- ndtv. (2021, September 5). Hentet fra ndtv.com: <https://www.ndtv.com/world-news/isis-terrorist-attack-kills-13-iraqi-police-report-2530434>
- Nesser, P. (2018). *Islamist terrorism in Europe*. London: Hurst & company.
- Nesser, P. (2019, September 20). *Uio.no*. Hentet fra c-rex: <https://www.sv.uio.no/c-rex/english/news-and-events/right-now/2019/foiled-plots-the-untapped-data-resource.html>
- Nesser, P. (2022, januar 18). Forelesning BI. Oslo.
- Nrk. (2015, november 16). Hentet fra nrk.no: <https://www.nrk.no/urix/disse-angrepene-i-europa-har-is-vaert-involvert-i-tidligere-1.12654902>
- NRK. (2015). Hentet fra <https://www.nrk.no/urix/disse-angrepene-i-europa-har-is-vaert-involvert-i-tidligere-1.12654902>.
- nrk. (2018). Hentet fra Nrk.no: <https://www.nrk.no/urix/xl/norske-soldater-drepte-is-krigere-som-angrep-dem-i-irak-1.13988314>
- Oftedal, E. (2014). *The financing of jihadi terrorist cells in Europe*.
- Politiloven §2. (2021). *Lovdata*. Hentet fra https://lovdata.no/lov/2021-06-18-127:https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1995-08-04-53#KAPITTEL_1
- PST. (2020, februar 3). *pst.no*. Hentet fra pst.no: <https://www.pst.no/globalassets/artikler/utgivelser/2020/hvordan-avverges-terrorangrep.pdf>
- PST. (2022). *Nasjonal trusselvurdering*.
- Rashid, A. (2001). *Taliban*. London: Yale Nota Bene.
- Regjering.no. (2015). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-61-s-2014-2015/id2398784/?ch=1>
- Sitter, N. (2017). *Terrorismens historie*. Oslo: Dreyer Forlag.
- thenationalnews*. (2022, mars 28). Hentet fra thenationalnews.com: <https://www.thenationalnews.com/mena/2022/03/27/two-police-officers-shot-dead-in-northern-israel/>
- Tolg, H. (2015, Desember). *Dokument.no*. Hentet fra <https://www.document.no/2015/12/12/is-har-erklaert-krig-mot-norge/>
- UN Monitoring Team. (2021, juli 21). Hentet fra https://www.ecoi.net/en/file/local/2057424/S_2021_655_E.pdf
- vg.no. (2022, februar 1). Hentet fra vg.no: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/y4J48R/terrordoen-ubaydullah-hussain-loeslatt-haarreisende-lang-behandlingstid>

